

Smittskydd Västra Götaland

2025-03-20

TBE-information till vårdpersonal 2025

TBE-vaccination rekommenderas till:

- Barn och vuxna som vistas i naturen Västra Götaland.
- För smittrisk i övriga Sverige, se respektive smittskyddsenhets lokala rekommendationer.
- Resenärer som ska vistas i naturen på Åland, i Baltikum eller i särskilda riskområden i Central- och Östeuropa.

Fästingar trivs bäst på fuktiga och skuggiga ställen med högt gräs, buskar, snår och i skog. Man kan också hitta fästingar i trädgårdar. Fästingar tål inte uttorkning.

Vaccinationsrekommendationen är mindre angelägen för personer som endast kortvarigt vistas i naturen i Västra Götaland.

Vaccination

Det finns vaccin med god skyddseffekt. En fullständig grundvaccination omfattar normalt tre injektioner. De två första ges med minst en månads intervall, lämpligen så att andra dosen hinner ges senast i mars-april före fästingsäsongen. Om fästingsäsongen redan har börjat är det ändå inte för sent att vaccinera sig eftersom fästingar kan smitta långt in på hösten.

Dessa två vaccinationer ger ett hyggligt skydd, men varar bara en säsong. Därför behövs en tredje dos för att förlänga och förbättra skyddet. Denna ges minst fem månader efter dos två och lämpligen i god tid inför

nästföljande vår. Skyddet kvarstår sedan i minst tre år. Om smittrisen kvarstår, bör en fjärde dos ges efter tre år och ytterligare påfyllnadsdoser (boosterdoser) därefter vart femte år.

TBE-vaccin kan ges till barn från 1 års ålder och ger generellt ett bra skydd mot sjukdom. Barn under 3 år blir mycket sällan sjuka i TBE.

Vaccination under graviditet kan övervägas om risken för TBE är hög under tiden graviditeten pågår. Annars kan vaccinationen vänta till efter förlossningen. Given TBE-vaccination innan graviditeten är känd, utgör inget problem i sig. Amning utgör inget hinder för vaccination, varken för modern eller för barnet.

Personer som fyllt 50 år när vaccinationen påbörjas, eller som har nedsatt immunförsvar, kan få ett sämre skydd och rekommenderas en tredje dos minst två månader efter dos två.

Om en person som redan fyllt 50 år inte har fått extradosen första året, kan man i stället lägga till en extrados minst 1–2 månader efter dos tre eller fyra. Efter fem givna doser behövs inga extradoser, utan personen kan gå in i ordinarie schema med påfyllnad vart femte år.

Graden av nedsatt immunförsvar på grund av medicinering eller sjukdom måste bedömas i varje enskilt fall och eventuellt i samråd med personens behandlande läkare. Det gäller till exempel vid malignitet och inflammatorisk systemsjukdom.

Vid avvikelse från rekommenderat vaccinationsschema gäller att friska yngre personer kan gå in i schemat oavsett intervall till föregående dos/doser och behöver aldrig ”börja om”. För de över 50 år och de med nedsatt immunförsvar på grund av sjukdom eller medicinering, måste en bedömning göras i varje enskilt fall. Risken för svår TBE-sjukdom är ökad i denna grupp, samtidigt som det immunologiska svaret på vaccin kan vara sämre. Detta gör att man ska vara liberal med att ”börja om” om det gått mer än ett år sedan första dosen.

Utbytbarhet av vacciner: Helst bör samma vaccin användas till de två första doserna (de tre första för dem > 50 år) i grundvaccinationsschemat. Dosen inför nästa fästingsäsong och följande boosterdosor kan ges med olika vacciner.

Snabbvaccination är sällan indicerat då tidsvinsten blir liten jämfört med konventionellt schema med två doser.

Personer som vill vaccinera sig behöver inte avrådas.

Biverkningsfrekvensen är låg. De vanligaste biverkningarna är huvudvärk, muskelvärk och allmän sjukdomskänsla.

Det upphandlade vaccinet i Västra Götalandsregionen t.o.m. den 31 augusti 2025 är Encepur och Encepur barn från Bavarian Nordic. Det är ännu inte klart vilket vaccin som upphandlats från den 1 september 2025. Vaccinationen betalas av den enskilde och omfattas inte av högkostnadsskyddet.

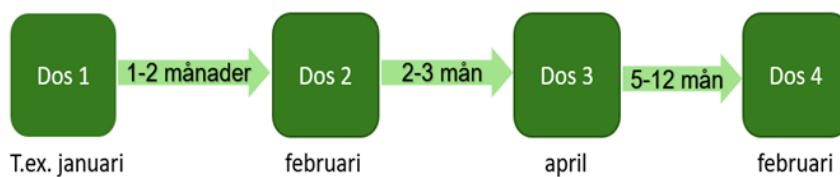
Om en person insjuknat i TBE är det viktigt att familj och andra anhöriga, som vistas i samma område som patienten blivit smittad, vaccineras mot TBE.

Schema TBE – grundvaccination

Grundvaccination < 50 år

Grundvaccination > 50 år eller kraftig immunsättning

Schema TBE-vaccination boosterdosor

Efter genomgången grundvaccination gäller samma intervall för boosterdosor oavsett ålder och immunstatus.

Fortsatt vaccination var 5:e år om risken för TBE kvarstår.